

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА
ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА ФІНАНСІВ І МАРКЕТИНГУ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до проведення II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з
дисципліни «Фінанси»**

Дніпро
2018

Методичні вказівки до проведення II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни «Фінанси» для студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр» та вивчають відповідну дисципліну у поточному або закінчили її вивчати в минулому році / Укладачі: Іванов С. В., Грабовський І. С., Захарченко Н. В., Разумова Г. В., Ползікова Г. В., Галушко О. І. – Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2018. – 18 с.

У методичних вказівках розглянуто програмний матеріал з курсу «Фінанси», що є обов'язковим при підготовці до олімпіади з цієї дисципліни.

Укладачі: Іванов С. В., д.е.н., проф. каф. фінансів і маркетингу ДВНЗ ПДАБА;
Грабовський І. С., к.е.н., доц. каф. фінансів і маркетингу ДВНЗ ПДАБА;
Захарченко Н. В., к.е.н., доц. каф. фінансів і маркетингу ДВНЗ ПДАБА;
Разумова Г. В., к.е.н., доц. каф. фінансів і маркетингу ДВНЗ ПДАБА;
Ползікова Г. В., к.е.н., доц. каф. фінансів і маркетингу ДВНЗ ПДАБА;
Галушко О. І., ст. викл. каф. фінансів і маркетингу ДВНЗ ПДАБА.

Відповідальний за випуск: Іванов С. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів і маркетингу ДВНЗ ПДАБА.

Рецензент: Верхоглядова Н. І., д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку, економіки і управління персоналом підприємства ДВНЗ ПДАБА.

Затверджено на засіданні кафедри
фінансів і маркетингу ДВНЗ ПДАБА

Протокол № __ від __ р.

Зав. каф. Іванов С. В.

Затверджено на засіданні

Президії методичної ради ДВНЗ ПДАБА

Протокол № __ від __ р.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
4. СТРУКТУРА ЗАВДАННЯ І ПОРЯДОК ЙОГО ВИКОНАННЯ.....	12
5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ.....	13
6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ....	14
ДОДАТОК А. Приклади олімпіадних завдань.....	16

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Всеукраїнська студентська олімпіада – це система масових очних змагань студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах України, у творчому застосуванні одержаних знань та умінь з дисципліни «Фінанси».

Метою проведення олімпіади є активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів, стимулювання творчої роботи та досягнень високих результатів у навчанні, розвитку і реалізації творчих здібностей студентів, інтенсифікації та удосконалення навчального процесу.

Головним завданням олімпіади є виявлення обдарованої молоді, затвердження високого пріоритету творчої роботи студентів як найважливішого чинника формування фахівців нового типу. Олімпіада з навчальної дисципліни «Фінанси» проводиться щорічно згідно з відповідним наказом Міністерства освіти і науки України та здійснюється у два етапи:

- 1-й етап проводиться в межах кожного вищого навчального закладу серед студентів, які в ньому навчаються, у жовтні – лютому поточного навчального року;

- 2-й етап проводиться між студентами-переможцями олімпіади першого етапу в базовому вищому навчальному закладі у квітні поточного навчального року. Заявка на участь у II етапі олімпіади подається переможцями першого етапу до базового навчального закладу до 12 березня поточного навчального року.

Базовим вищим навчальним закладом, де проводиться олімпіада з навчальної дисципліни «Фінанси», є ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» (ДВНЗ ПДАБА). З метою проведення олімпіади у ДВНЗ ПДАБА створено організаційний комітет, який:

- визначає робочі групи олімпіади: журі, мандатну та апеляційну комісії;
- розробляє олімпіадне завдання та критерії його оцінки;
- визначає переможців олімпіади;
- складає звіт про проведення олімпіади.

Олімпіадне завдання складається з шістдесяти тестових питань та двадцяти розрахункових тестів. Визначення переможця олімпіади здійснюється згідно з наведеними критеріями оцінювання (див. розділ 5). Приклад олімпіадних завдань наведено у Додатку А.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Фінанси» – це міждисциплінарна наука, яка розкриває теоретичні засади функціонування й розвитку фінансів, складові фінансової системи держави, форми і види фінансових ресурсів, фінансовий механізм, системи управління державними фінансами в Україні.

Метою вивчення дисципліни є формування базових знань з теорії фінансів, засвоєння закономірностей їх функціонування на мікро- і макрорівнях як теоретичної основи фінансової політики і розвитку фінансової системи.

Предметом навчальної дисципліни є фінансові відносини, що виникають на різних рівнях економічної системи між державою, юридичними та фізичними особами, необхідні для формування, розподілу і використання централізованих та децентралізованих грошових фондів, необхідних для вирішення відтворювальних та соціально-економічних проблем в цілях розвитку держави.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Фінанси» є визначення суті та характерних ознак фінансів, їх ролі й місця в економічній системі, засад фінансової політики держави і механізму її реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- сутність і необхідність існування фінансів в економічному житті суспільства;
- закономірності розвитку фінансових відносин між державою, господарюючими суб'єктами та населенням;
- устрій бюджетної системи України, її роль в економічній перебудові суспільства на шляху розвитку ринкових відносин;

вміти:

- об'єктивно оцінювати економічні процеси, що відбуваються в суспільстві;
- розробити і вирішити питання теорії та практики побудови фінансової політики держави;
- розуміти суть і тенденції розвитку фінансових відносин і їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів суб'єктів господарювання.

Міждисциплінарні зв'язки: «Міжнародні фінанси», «Фінанси підприємств», «Ринок фінансових послуг», «Гроші та кредит», «Податкова система», «Біржова діяльність», «Фінансове планування», «Соціальне страхування».

Зміст дисципліни «Фінанси» складається з нижченаведених тем і питань, вивчення яких є обов'язковим при підготовці до олімпіади з цієї дисципліни.

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів

Предмет вивчення науки про фінанси. Об'єкти і суб'єкти фінансової науки. Визначення мети вивчення фінансової науки.

Економічна сутність фінансів та їх роль у системі ринкових відносин. Фінансові категорії: сутність, явище, зміст, форма. Фінанси як грошова, розподільна та ресурсоутворююча категорія. Стадії суспільного відтворення. Фінанси як невід'ємна частина грошових відносин, що виникають на стадії розподілу. Взаємозв'язок фінансів з іншими розподільними категоріями у процесі вартісного розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту. Характерні особливості фінансів.

Функції фінансів. Форми прояву фінансових відносин. Ознаки фінансів. Сутність і роль фінансів у суспільстві.

Тема 2. Історія та еволюція фінансів

Генезис фінансів як економічної категорії. Умови та причини існування фінансів. Фінанси та їх сутність як історичної категорії. Первинна форма фінансів. Перехід від натурального до товарного виробництва. Товарно-грошові відносини. Еволюція державних фінансів. Розвинена форма фінансів.

Історичні аспекти розвитку фінансів в Україні.

Моделі фінансових відносин. Сутність адміністративної моделі фінансових відносин. Сутність фінансової моделі ринкової економіки. Американська, західноєвропейська та скандинавська фінансова модель ринкової економіки.

Розвиток фінансової науки. Теорії розвитку фінансів: класична та неокласична, кейнсіанська та ін. Сутність, структура та інструментарій фінансової науки. Функції фінансової науки. Складові системи наукових фінансових знань. Методологія фінансової науки.

Тема 3. Фінансова система і фінансова політика

Поняття та структура фінансової системи. Формування фінансової системи України. Фінансовий механізм і його складові.

Фінансова політика як складова частина економічної політики. Мета і сутність фінансової політики. Взаємозв'язок фінансів і фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики. Основні складові фінансової політики. Типи та види фінансової політики.

Особливості бюджетної, грошово-кредитної, інвестиційної, зовнішньоекономічної політики. Особливості фінансової політики в умовах кризи. Сучасна фінансова політика в Україні.

Тема 4. Податки і податкова система

Сутність і види податків. Класичні засади та основні принципи оподаткування. Функції податків. Елементи системи оподаткування. Залежність податкових надходжень від ставок податку. Класифікація податків.

Основи побудови податкової системи та організація оподаткування. Податкова система в Україні, її структура та принципи побудови. Податкове законодавство України: принципи побудови та склад. Податкова політика і податкова система держави. Загальнодержавні податки і збори. Місцеві податки і збори. Організація податкової служби і податкової роботи.

Пряме оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності. Оподаткування прибутку підприємств. Податок на доходи фізичних осіб. Екологічний податок. Платежі за ресурси та інші надходження. Об'єкти, суб'єкти та база оподаткування.

Механізм непрямого оподаткування в Україні. Податок на додану вартість. Акцизний податок. Мито. Об'єкти, суб'єкти та ставки оподаткування.

Тема 5. Бюджет і бюджетна система

Зміст, склад і структура державних фінансів. Бюджет у складі державних фінансів. Соціально-економічна сутність і роль державного бюджету. Бюджет як основний фінансовий план держави та інструмент управління економікою. Основні функції бюджету. Характеристика економічних відносин, що визначають зміст бюджету.

Бюджетна політика як складова економічної та фінансової політики. Завдання бюджетної політики. Стратегія і тактика бюджетної політики. Структура бюджетного механізму: забезпечуючі, оперативні та ретроспективні підсистеми.

Бюджетний устрій. Бюджетна система України та основні принципи її побудови. Характеристика ланок бюджетної системи.

Доходи бюджету як об'єктивна економічна категорія. Методи формування доходів бюджету. Економічна природа, склад і структура доходів бюджету. Класифікація доходів бюджету відповідно до чинного законодавства. Методи планування доходів бюджету.

Економічна природа, сутність, склад і структура видатків бюджету. Наукова класифікація видатків.

Бюджетний процес в Україні, його сутність та особливості. Бюджетний регламент у бюджетному процесі. Характеристика етапів бюджетного процесу.

Сутність та основні причини виникнення бюджетного дефіциту. Класифікація бюджетного дефіциту. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту. Джерела фінансування дефіциту бюджету та їх класифікація. Методи оптимізації та шляхи скорочення дефіциту бюджету.

Тема 6. Державний борг і державний кредит

Сутність державного боргу та причини його виникнення. Види державного боргу та його обслуговування. Методи управління державним боргом. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу. Вплив державного боргу на фінансову безпеку держави.

Сутність державного кредиту, його роль, функції та характерні ознаки. Класифікація державних позик та форми державного кредиту. Передумови існування державних позик. Міждержавні трансферти. Державні гарантії та умови їх надання.

Тема 7. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання

Сутність, функції та роль місцевих фінансів. Принципи організації та структура місцевих фінансів.

Місцеві бюджети в бюджетній системі сучасної України. Структура місцевих бюджетів. Порядок формування та класифікація доходів місцевих бюджетів. Місцеві податки і збори. Виконання місцевих бюджетів.

Державна регіональна фінансова політика та фінансове вирівнювання. Депресивні території.

Бюджетний федералізм: сутність, моделі. Регулювання міжбюджетних відносин шляхом використання міжбюджетних трансфертів. Види міжбюджетних трансфертів. Концепції організації внутрішніх міждержавних фінансових відносин.

Тема 8. Спеціальні позабюджетні фонди

Становлення та розвиток спеціальних позабюджетних фондів, їх види та призначення.

Система соціального страхування: сутність, структура, функції. Джерела формування коштів фондів соціального страхування. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування: сутність, суб'єкти, об'єкти. Соціальні послуги та виплати фондів. Єдиний соціальний внесок (ЄСВ). Державне регулювання соціального страхування.

Пенсійний фонд України. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Рівні системи пенсійного забезпечення в Україні. Пенсійне забезпечення в Україні та за кордоном. Перспективи розвитку соціального страхування в Україні.

Тема 9. Загальні принципи фінансів суб'єктів господарювання

Поняття суб'єкта господарювання. Підприємство як основна ланка в економіці держави. Ознаки суб'єктів господарювання. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва (підприємств) реального сектору економіки.

Фінансові відносини у виробничій сфері діяльності. Функції фінансів суб'єктів підприємництва. Основні принципи організації фінансів суб'єктів підприємницької діяльності. Вплив організаційно-правових форм господарювання і галузевих особливостей на організацію фінансів. Формування фондів суб'єктів підприємництва: статутного, резервного, інвестиційного, амортизаційного тощо. Особливості фінансів матеріального виробництва. Основний і оборотний капітали. Фінансові ресурси підприємств: особливості формування, склад і характеристика.

Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва – фінансових установ. Особливості організації фінансів банківських установ. Складові власного капіталу комерційного банку. Доходи банку. Затрати банку. Формування та розподіл прибутку банку. Оподаткування банківської діяльності. Особливості організації фінансів інститутів спільного інвестування. Класифікація інститутів спільного інвестування.

Загальна характеристика, сутність, особливості фінансів установ і організацій соціальної сфери. Класифікація послуг, які надаються установами і організаціями. Принципи функціонування установ і організацій. Фінансові ресурси установ і організацій, їх формування, розподіл та використання. Добровільні громадські формування, джерела формування доходів і напрями витрачання коштів. Фінанси професійних спілок. Політичні партії, особливості фінансової діяльності. Особливості фінансів спеціальних цільових і благодійних фондів.

Фінансова діяльність підприємців – фізичних осіб. Системи оподаткування приватних підприємців.

Тема 10. Фінанси домогосподарств

Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та суб'єкт фінансових відносин. Домогосподарство: поняття, функції, загальна мета, основні завдання. Теоретичні основи фінансів домогосподарств.

Бюджет домогосподарства, його структура. Державне регулювання рівня та якості життя населення. Соціальний захист.

Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники.

Особисті фінанси, їх розвиток в умовах ринку. Перспективи розвитку особистих фінансів в Україні.

Тема 11. Фінанси підприємств

Сутність і функції фінансів підприємств. Грошові фонди та фінансові ресурси. Основи організації фінансів підприємств. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Зміст і завдання управління фінансами підприємств.

Характеристика і склад грошових надходжень підприємств. Доходи (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності. Формування валового та чистого доходу. Формування прибутку підприємства. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства.

Склад і структура обігових коштів. Класифікація і принципи організації обігових коштів. Сутність основних засобів та їх відтворення. Показники стану та ефективності використання основних засобів. Знос і амортизація основних засобів. Сутність і склад капітальних вкладень. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень.

Тема 12. Страхування. Страховий ринок

Зародження та розвиток страхування. Сутність страхування, його роль і функції. Об'єкти і суб'єкти страхування. Страхування як економічна категорія, як вид діяльності, як форма фінансового посередництва, як метод нейтралізації ризиків. Державне регулювання у сфері страхування.

Характеристика принципів страхування. Система класифікації страхування. Галузі і підгалузі страхування.

Розвиток теорії страхового ринку. Загальна характеристика страхового ринку. Суб'єкти та об'єкти страхового ринку. Структура страхового ринку. Вторинний ринок страхових послуг. Перестраховування.

Сутність фінансів страховика. Особливості організації фінансів страхових компаній. Економічні основи страхової справи. Доходи, видатки, фінансові результати, запасні, резервні та інші фонди страхової компанії.

Тема 13. Фінансовий ринок

Необхідність і передумови створення фінансового ринку. Фінансовий ринок: поняття, мета функціонування, функції, інструменти. Суб'єкти фінансового ринку. Державне регулювання фінансового ринку.

Структура та класифікація фінансового ринку. Первинний і вторинний ринки. Ринок грошей і ринок капіталів. Біржовий та позабіржовий фінансові ринки. Кредитний ринок. Ринок цінних паперів. Валютний ринок. Страховий ринок. Ринок золота. Ринок фінансових послуг. Світовий фінансовий ринок. Національні, регіональні та місцеві фінансові ринки. Ринок з негайною реалізацією угод. Ринок з реалізацією угод у майбутньому. Первинний і вторинний ринки. Розвиток фінансового ринку в Україні.

Класифікація фінансових ризиків. Фінансові активи та фінансові інструменти.

Фінансові посередники: пенсійні фонди, страхові компанії, інвестиційні і фінансові компанії, ощадно-позикові асоціації, кредитні союзи тощо.

Тема 14. Міжнародні фінанси

Теоретичне обґрунтування поняття «міжнародні фінанси», причина їх появи. Сутність міжнародних фінансів як економічної категорії. Функції міжнародних фінансів. Суб'єкти міжнародних фінансів.

Світовий фінансовий ринок: поняття, класифікація, об'єктивна основа становлення і розвитку. Міжнародний фінансовий ринок як складова світового фінансового ринку. Елементи міжнародного фінансового ринку.

Міжнародні фінансові організації і міжнародні фінансові інституції. Організація Об'єднаних Націй та Європейський Союз. Міжнародний валютний фонд, група Всесвітнього банку та Банк міжнародних розрахунків.

Міжнародні фінансові компанії. Транснаціональні компанії і мобільність капіталу.

Тема 15. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою

Особливості фінансових систем розвинутих країн. Практика і проблеми оподаткування. Фінансовий облік у розвинутих країнах, його гармонізація.

Основні аспекти фінансової системи США. Фінансова система Японії та особливості її функціонування. Фінансова система Великобританії. Основні положення структури фінансової системи Франції. Особливості функціонування фінансової системи Німеччини. Основи функціонування фінансової системи Скандинавських країн.

Європейська економічна інтеграція: етапи розвитку та коригування пріоритетів фінансової політики. Інституційна структура Європейського Союзу в контексті формування єдиної фінансової політики. Організація фінансів Європейського Союзу. Особливості формування бюджету та бюджетний процес Європейського Союзу. Гармонізація податкових систем країн-членів Європейського Союзу.

Тема 16. Фінансова безпека держави

Фінансова безпека держави в системі економічної безпеки. Складові фінансової безпеки держави. Чинники, що впливають на фінансову безпеку держави.

Зовнішні та внутрішні загрози фінансової безпеки держави.

Індикатори фінансової безпеки держави. Загрози економічній безпеці. Чинники і критерії безпечного розвитку фінансів держави. Аналіз рівня безпеки фінансового розвитку. Оцінка майбутнього стану фінансової безпеки держави.

4. СТРУКТУРА ЗАВДАННЯ І ПОРЯДОК ЙОГО ВИКОНАННЯ

Олімпіадне завдання включає тестові питання та розрахункові тести з дисципліни «Фінанси». Для оцінки креативності студентів, наявності аналітичних здібностей та власної думки з актуальних питань і проблем сучасного світу фінансів деякі пункти олімпіадного завдання можуть носити міждисциплінарний характер (мати зв'язок з питаннями міжнародних фінансів, страхування, грошей і кредиту, фінансового ринку тощо).

Олімпіадне завдання поєднує кількісні (розрахункові) та якісні завдання. Останні базуються на застосуванні ключових концепцій фінансової науки та вимагають вміння побудувати логічний ланцюжок міркувань. Для успішного розв'язання завдань необхідно володіти навичками формалізації моделі на основі вербального опису економічної ситуації, кількісного та якісного аналізу та інтуїтивного пояснення отриманих результатів (або явищ, що спостерігаються) і зв'язків між ними.

Олімпіадне завдання включає 2 блоки.

1-й блок включає шістдесят тестових питань, що дозволяють оцінити знання студентів з різних тем, що входять до дисципліни «Фінанси». До кожного тестового питання додається чотири варіанти відповіді. Тільки один варіант є правильним.

До 2-го блоку входять двадцять розрахункових тестів, що дозволяють оцінити знання фінансових закономірностей, наявність логіки і вміння виконувати розрахунки та робити на їх основі обґрунтовані висновки. До кожної розрахункової задачі додається чотири варіанти відповіді. Тільки один варіант є правильним. **Наголошуємо, що для якісного виконання цього завдання потрібно мати власний калькулятор.**

Для вирішення розрахункових задач дозволяється користуватися калькуляторами.

Чернетки передбачені, але вони не перевіряються і не враховуються. Рішення з чернеток переноситься на чистовик. Якщо наведена у чистовику відповідь є неправильною, учасник її перекреслює (перекреслене рішення не перевіряється) і наводить коректну версію.

Учасник олімпіади має навести у чистовику один варіант відповіді, який є коректним та підлягає перевірці. При наявності декількох варіантів розв'язання одного і того ж завдання член комісії, який перевіряє роботу, самостійно визначає, який варіант відповіді підлягає перевірці, і апеляції з проханням перевірити інший варіант рішення не приймаються.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Робота включає 2 блоки завдань, які, залежно від ступеня їх складності, оцінюються наступним чином:

Блок 1. Тести.

Усього шістдесят тестових питань – нараховується по 1 балу за кожну правильну відповідь.

Усього за 1-й блок може бути нараховано 60 балів.

Блок 2. Розрахункові тести.

Усього двадцять розрахункових тестів – нараховується по 2 бали за кожну правильну відповідь.

Усього за 2-й блок може бути нараховано 40 балів.

Таким чином, учасник олімпіади, який виконав правильно всі завдання, може набрати **загальну максимальну суму – 100 балів**.

За неправильні відповіді, які були допущені при виконанні роботи, знімається певна кількість балів (див. табл. 1).

Таблиця 1.

Критерії оцінювання олімпіадного завдання

Вид завдання	Діапазон оцінки, балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
1	2	3
1. Тестове питання (1 шт.)	0 - 1	0 – відповідь неправильна
		1 - відповідь правильна
2. Розрахунковий тест (1 шт.)	0 - 2	0 – відповідь неправильна
		2 – відповідь правильна

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради. – 2001. – №37 - 38. – Ст. 189.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // *Голос України*. – 2010. – № 229–230. – Ст. 112.
4. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV // *Відомості Верховної Ради України*. – 2003. – № 18; 19-20; 21–22. – Ст. 144.
5. Закони України “Про Державний бюджет України” за відповідний рік.
6. Закон України “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” // *Урядовий кур'єр*. – 2000. – 26 квіт.
7. Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні”. 30 жовтня 1996 р. №448/96 – *Відомості Верховної Ради*. -1996. - №51. –Ст. 292.
8. Андрущенко В. Л. Податкові системи зарубіжних країн: навч. посіб. / В. Л. Андрущенко, О. Д. Данілов. –К.: Комп'ютер прес, 2004. – 300 с.
9. Басовский Л. Є. Фінансовий менеджмент / Л. Є. Басовский. – М.: - Инфра-М, 2007. – 238 с.
10. Біла О. Г. Фінанси: навч. посіб. / О. Г. Біла, І. Р. Чуй. –Львів: Магнолія, 2010. – 390 с.
11. Бланк И. А. Концептуальные основы финансового менеджмента / И. А. Бланк. – К.: Ника – Центр, Эльга, 2003. -448 с.
12. Буряк П. Ю. Фінанси: підручник / П. Ю. Буряк, С. Д. Смолинська, Н. Б. Татарин. – К.: Хай-Тек Прес, 2010, - 392 с.
13. Боринець С. Я. Міжнародні фінанси: підручник / С. Я. Боринець. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2006. - 494 с.
14. Бойцун Н. Є. Міжнародні фінанси: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Н. Є. Бойцун, Н. В. Стукало. - 2-ге вид. - К.: Професіонал, 2005. - 336 с.
15. Василик О. Д. Державні фінанси України: підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. закладів / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. - К.: НІОС, 2002. – 608 с.
16. Василик О. Д. Теорія фінансів: підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. закладів / О. Д. Василик. - К.: НІОС, 2000. - 416 с.
17. Венгер В. В. Фінанси: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. В. Венгер. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 432 с.
18. Горбач Л. М. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. / Л. М. Горбач, О. Б. Каун. – К.: Кондор. –2006. – 436 с.
19. Загорський В. С. Фінанси: навч. посіб. / В. С. Загорський, О. Д. Вовчак, І. Г. Благун, І. Р. Чуй. – 2-ге вид. –К.: Знання, 2008. – 247 с.

20. Кириленко О. П. Місцеві фінанси: навч. посіб. / О. П. Кириленко. – Тернопіль: Астон, 2004. - 192 с.
21. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика: навч. посіб. / Д. І. Коваленко, В. В. Венгер. –К.: Центр учбової літератури, 2013. – 578 с.
22. Романенко О. Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О. Р. Романенко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с.
23. Стеців Л. П. Фінанси: навч. посіб. / Л. П. Стеців, О. І. Копилюк. - К.: Знання, 2007. – 235 с.
24. Тянь Р. Б. Финансы: учеб. пособ. / Р. Б. Тянь, О. Б. Ватченко. - Дніпропетровськ: Пороги, 2004. – 252 с.
25. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник / За ред. д.е.н., проф. Буряка П.Ю., д.е.н., проф. Вихор О.Б. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010. – 528 с.
26. Фінанси: навч. посіб. / С. В. Каламбет, С. В. Іванов, Ю. В. Півняк. – Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2014. – 312 с.
27. Фінанси: навч. посіб. в 2-х ч. / В. Г. Баранова, І. С. Волохова, В. П. Хомутенко та ін. – Одеса: Атлант, 2015. – ч.1. – 344 с.
28. Финансы: Сборник комплексных задач, тестов и ситуаций: учеб. пособ. / Под ред. А. П. Вожжова. - 2-е изд., испр. и доп. - К.: Знання, 2005. - 269 с.
29. Финансы, денежное обращение и кредит: учебник / Под ред. В. К. Сенчагова, А. И. Архипова. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Проспект, 2004. - 720 с.
30. Фінансова діяльність підприємства: підручник для студ. вищ. навч. закл. / О. М. Бандурка [та ін.]. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Либідь, 2003. – 384 с.
31. Фінанси для фінансистів: підручник / О. А. Шеремет, І. В. Дем'яненко, К. В. Багацька [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 612 с.
32. Фінанси і кредит: питання і відповіді: навч. посіб. / Л. І. Катан, Ю. В. Масюк, Р. М. Безус та ін. - Дніпропетровськ: Монолит, 2015. - 632 с.
33. Фінансовий ринок: навч. посіб. / М. М. Буднік, Л. С. Мартюшева, Н. В. Сабліна. – Харків: ХНЕУ, 2007. – 432 с.

Приклади олімпіадних завдань
II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни «Фінанси»

Блок 1. Тести

1. Поняття “гроші” та “фінанси” тотожні?

- а) так, бо якщо немає грошей, то немає і фінансів;
- б) ці поняття ототожнюються тоді, коли ми вкладаємо гроші у банк. У цьому випадку гроші називаються фінансами;
- в) ні, ці поняття різні. Хоча фінанси і мають грошову форму вираження, їх реально не можна відчувати;
- г) гроші є складовою частиною фінансів.

2. Хто забезпечує реалізацію фінансової політики?

- а) Президент України;
- б) Верховна Рада України;
- в) держава;
- г) підприємства.

3. Купівля валюти з одночасним її продажем з метою отримання прибутку від різниці валютних курсів – це:

- а) валютний арбітраж;
- б) своп;
- в) хеджування;
- г) крос-курс.

4. Фінанси підприємств – це:

- а) сукупність економічних грошових відносин по формуванню і використанню фондів коштів і нагромаджень, а також контроль за формуванням, розподілом і використанням цих фондів і нагромаджень;
- б) сукупність різних сфер фінансових відносин, кожна з яких характеризується особливостями формування і використання фондів коштів;
- в) система економічних відносин, у процесі яких відбувається формування, розподіл і використання централізованих і децентралізованих фондів коштів з метою виконання функцій і задач держави і забезпечення умов розширеного відтворення;
- г) усе перераховане вище неправильне.

5. Чинники, які впливають на кількість посад професорсько-викладацького складу у ВНЗ:

- а) загальна кількість студентів;
- б) категорія ВНЗ;
- в) норма студентів і аспірантів на одного викладача;
- г) кількість штатних одиниць адміністративно-господарського персоналу.

Блок 2. Розрахункові тести

1. Чому дорівнює власний оборотний капітал підприємства, якщо власний капітал складає 4500 тис. грн, необоротні активи – 3500 тис. грн?

- а) 1000 тис. грн;
- б) -1000 тис. грн;

- в) 8000 тис. грн;
- г) 0,78 тис. грн.

2. 1 січня 2012 року клієнт поклав 2000 грн. на банківський рахунок під 8% річних та за умови, що відсоток не нараховується. Яка сума буде на цьому рахунку 1 січня 2015 року, якщо банк проводить компаундинг відсотка щорічно?

- а) 1000 грн;
- б) 2480 грн;
- в) 1800 грн;
- г) 2000 грн.

3. Яку суму грошей необхідно покласти на 6-місячний депозит, щоб отримати наприкінці терміну розміщення 1000 грн, при ставці 20% річних та за умови, що відсоток на відсоток не нараховується?

- а) 1100 грн;
- б) 990 грн;
- в) 909 грн;
- г) 1500 грн.

4. Яку суму податку з доходу фізичних осіб необхідно утримати із 3000 грн зарплати працівника-інваліда II групи, учасника бойових дій?

- а) 251,10 грн;
- б) 540,00 грн;
- в) 296,78 грн;
- г) 450,00 грн.

5. Скільки євро можна купити за 18000 японських єн, якщо: 1 USD = 110,05 JPY та 1 USD = 0,67 EUR:

- а) 109,59 євро;
- б) 252,00 євро;
- в) 50,5 євро;
- г) 450,78 євро.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА ФІНАНСІВ І МАРКЕТИНГУ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до проведення II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з
дисципліни «Фінанси»**

Всі цитати, цифровий і фактичний матеріал та бібліографічні дані перевірено. Напис одиниць відповідає стандартам. Зауваження враховані.

До друку дозволяю на основі Положення про порядок підготовки матеріалів, призначених для відкритого опублікування.
Проректор Верхоглядова Н.І.

(підпис, дата, печатка)

Укладачі:

_____ Іванов С.В.,
_____ Грабовський І.С.,
_____ Захарченко Н.В.,
_____ Разумова Г.В.,
_____ Ползікова Г.В.,
_____ Галушко О.І.

Затверджено на засіданні
кафедри фінансів і
маркетингу
Протокол № _____ від _____ р.
Зав. каф. Іванов С.В.

(підпис зав. кафедри)

Затверджено на засіданні
Президії методичної ради
ДВНЗ ПДАБА
Протокол № _____ від _____ р.

Дніпро
2018